

RESSONS D'OCCITÀNIA

Butlletí del Casal Català de Tolosa de Llenguadoc n° 13 - Setembre 2010

Casal Català

Editorial

Tolosa de Llenguadoc

Xarxes alternatives

La nostra tradicional assemblea general fou l'acte que encetà aquest any 2010 : el balanç d'activitats, l'informe comptable i financer i les perspectives foren unànimament aprovats pels socis presents. El mes de març ens dugué, com de costum, el dictat de català, organitzat per l'Ajuntament de Perpinyà des de l'any 2000 i al qual s'associà el Casal un cop més : 20 dels nostres socis hi participaren ; en trobareu el text en les pàgines que segueixen. Una setmana més tard en Jordi Soler ens proposà un « tast de cultura catalana contemporània » amb un muntatge audiovisual que ens posà en contacte amb diverses de les darreres tendències culturals aparegudes al país i en particular a Barcelona. Aquest mateix mes de març, curull d'activitats, el Casal participà en l'acte organitzat per l'Institut Ramon Llull a la Universitat de Tolosa, on féu una conferència l'escriptora Mercè Ibarz, que respongué a les preguntes dels estudiants i dels nostres socis presents sobre « A la ciutat en obres », llibre de relats seu i, enguany, l'obra catalana proposada a la reflexió dels opositors a les càtedres d'institut en l'àmbit dels estudis hispànics a l'Estat francès.

El mes d'abril també tingué com a protagonistes la literatura i la festa. El 3 d'abril rebérem al Casal els poetes Jaume Pont i Josep Maria Sala-Valldaura, ambdós professors de literatura a la Universitat de Lleida, que ens feren una lectura comentada d'algunes de les seves poesies i mantingueren un diàleg viu i amè amb tots els presents. El 30 d'abril vam celebrar, com ja és habitual, la Diada de Sant Jordi. Fou un èxit rodó. Es desenvolupà a Escalquens, hi participaren 115 persones i l'organització, a càrrec del nostre equip voluntari de socis i sòcies, aquest any més nombrós encara, fou d'allò més encertada. Tant l'àpat, preparat per la gent del Casal, com la decoració de la sala, en consonància amb el tema culinari, que era « Mar i muntanya », com els jocs culturals, el lliurament del segon premi literari Sant Jordi del Casal, el breu recital de cançó catalana, les danses tradicionals i el ball s'encadenaren amb harmonia i qualitat. Des d'aquestes línies expressem el nostre agraïment a tots els qui feren possible un moment tan agradable.

Aquestes mesos de maig i juny, que, pel que fa al juny, tot just acaba de començar quan escrivim aquestes línies, ens han dut, ens duen i ens duran actes ben diversos. El 15 de maig la Mar Castellví i en Xavi Lloret, professors de català i membres de l'equip creador, presentaren al Casal el primer curs de català en línia www.parla.cat. Aquest curs de català, molt complet, fet amb cura i fàcil d'accés a la xarxa internacional, ha tingut una gran acollida i des de la seva posada en marxa l'èxit l'ha anat acompanyant. La seva presentació audiovisual fou molt amena i bo i sent llarga se'ns va fer curta i donà lloc a intercanvis interessants amb la sala i, singularment, amb alguns dels socis que ja fan servir habitualment el mètode. No pogué dur-se a terme, malauradament, per un impediment de darrera hora, la conferència « Economia i sobirania » que havia d'anar a càrrec d'Elisenda Paluzie, professora de teoria econòmica a la Universitat de Barcelona però esperem poder-la organitzar a la propera tardor.

D'altra banda des del 26 de maig fins al 12 de juny el Casal Català ha pogut organitzar, mercès al seu sector més jove i al recolzament de la SAE (Secretaria d'Afers Exteriors) el festival musical transfronterer « Sèm e serem / Ressons d'Occitània » amb la participació, per part dels Països Catalans, entre altres, de Carles Belda, Marc Serrats i el grup del País Valencià « Orxata Sound System ». El 27 de maig a « L'estanquet de la portiera » Carles Belda i Manu Isopet, per part occitana, protagonitzaren una sucosa justa d'acordionistes, molt aplaudida pel públic present. Però també hi hagué una presentació, un curtmétratge i una sessió al voltant de la revifalla de la rumba catalana i una cercavila per cloure el festival. El 29 de maig, a l'Ostal d'Occitània, la « Trobada transfronterera » entre programadors i mànagers musicals, moment àlgid del festival, fou l'expressió de la voluntat de crear xarxes alternatives, xarxes pròpies, pensades i promogudes des dels Països Catalans i des d'Occitània a fi de rompre la desconeixença pròpia i mútua, embolicats que estem en xarxes que ens són alienes. El quadre del nostre fer no seria complet si no esmentéssim la nostra participació en el fòrum de les llengües el 13 de juny i el nostre 59è aplec de la sardana que tingué lloc el 20 de juny amb la participació de les cobles « Tres vents » de Catalunya-nord i « La Principal d'Olot » del Principat. En fi el 26 de juny el nostre soci Francesc Izard organitzà una projecció del documental « Adéu Espanya ? » emès per Televisió de Catalunya, que fou seguit per un nombre elevat dels nostres socis i donà lloc a un llarg i interessant debat.

En aquest nou número de « Ressons d'Occitània » que ja teniu a mans, hi trobareu escrits ben diferents i, entre ells els dos relats guanyadors del nostre premi Sant Jordi. Que tot plegat us sigui un motiu d'entreteniment i de bona companyia amb la nostra llengua !

Amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya
Departament de la
Vicepresidència
i Afers Exteriors i Cooperació

Butlletí del Casal Català de Tolosa de Llenguadoc

7 rue des Novars - 31300 Toulouse - Telèfon: 05.61.59.61.02 - Fax: 05.62.48.59.71

Web: <http://www.casaltsa.org> - E-mail: casal@c-oc.org

Director: Pere Gamisans - Consell de redacció: Lúcia Saura, Pere Gamisans, Joan Parera.

Col·laboradors: Maria Arderiu, Dionís Ayats, Carme Badia, Mireia Baeta, Salvador Beltran.

Assessorament Lingüístic: Maria Gamisans - Impressió: Espace Repro Toulouse.

Entrevista a Xavi Planas, dibuixant

“M’entusiasmaria formar part d’un equip que creés històries des de zero”

Xavi Planas Torrents (Mollet, 1978) és dibuixant vocacional i amant de tot el que alimenti el seu esperit creatiu: pintura, escultura, videojocs, efectes especials... Des del 2002 treballa a l'estudi Iboix, de Cardedeu, on s'ha especialitzat com a colorista de llibres de la factoria Disney. Durant dos anys va tenir una empresa d'espectacles, Iguana Events, i ell es cuidava de dissenyar i construir vestuari i escenografia. Està al principi d'una carrera que voldria que el portés a viure de la creativitat.

Toy Story, Cars, Aladín i Ratatouille són alguns dels llibres que Xavi Planas ha colorejat per a Disney

De sempre has volgut ser dibuixant.

Sí, tota la vida he tingut clar que ho volia ser! La meua mare anava a l'escola bressol i li deien: “A veure si saps quin és el dibuix que ha fet el teu fill”. I sempre ho sabia.

De ben fet que estava?

En els altres dibuixos no s'entenia què havien dibuixat i en els meus sempre se sabia què hi havia dibuixat.

D'on et venia, dibuixar?

Suposo que de la meua mare, que li agradava dibuixar però no s'hi ha dedicat mai. Ella em feia dibuixos i jo els pintava.

iCom ara!

Sí, es pot dir que ho he fet tota la vida! I des de ben petit, si m'ho preguntaven, jo sempre deia que volia ser dibuixant.

I a 18 anys vas fer el cop de cap.

La meua mare em va recolzar molt, i també vaig tenir sort d'una professora de l'institut, que em va ajudar perquè a casa em deixessin anar a l'escola de còmic Joso.

Que ha sigut la teua formació principal.

També havia anat des de petit amb la professora Carme Martín. Eren classes de dibuix i també fèiem tallers. I després hi ha tot el que he anat aprenent a la feina, que és on n'aprens de veritat.

Per què?

A base d'anar veient què es necessita a les feines, de fixar-t'hi, de l'observació del

treball dels altres, en vas aprenent. No et fan directament de mestres, però com que tu saps les tècniques vas veient com el dibuixant ha arribat a un resultat concret.

Et vas professionalitzar molt jove.

Sí, però acabat el Joso vaig estar un any buscant feina. Tenia 21 anys. El meu pare es va desesperar una mica, perquè això de dibuixant ja no ho veia gaire clar, i em va posar a fer de manobre amb ell, que és paleta. I em vaig passar un any fent de manobre, a part que ja ho havia fet uns quants estius.

Il·lustració de Xavi Planas, encàrrec per a la Festa Major de Santa Eulàlia de Ronçana del 2009

I passat aquest any...

Com que anava fent dibuixos i em presentava a concursos, on anava a fer fotocòpies casualment em van posar en contacte amb un dibuixant de Cardedeu. Era el pare del cap de l'estudi on sóc ara, Joan Boix. El fill és l'Ivan Boix, i per això l'empresa es diu Iboix. Vaig començar treballant amb el pare, que tota la vida havia treballat fent còmic. Feia el dibuix i la tinta d'un clàssic, *El hombre enmascarado*.

El món del còmic és un dels teus referents.

M'agraden moltes coses! El meu dibuixant preferit és Frank Frazetta, americà d'origen italià nascut el 1928. És autor de còmics però sobretot de cobertes de llibres de l'època daurada de la literatura fantàstica d'aventura, amb personatges com Conan. Eren els anys 60, quan els còmics i els llibres de literatura fantàstica es consumien massivament perquè no tenien la competència de videojocs, pel·lícules ni tele. Frazetta és un dels dibuixants més influents, també en el cine.

Per què va ser tan important?

Va introduir un concepte de color i un tipus de dibuix a les cobertes que no hi eren fins llavors. Va impactar moltíssim. Ell feia la coberta d'un llibre i les vendes es disparaven. Als Estats Units Frazetta té una reputació bestial, i aquí no el coneix ningú.

Quin estil té?

A mi m'agrada molt per com compona la

Pòster per a un espectacle d'Iguana Events. Acrílic i llapis de color (2003)

pàgina, com fa els personatges i la força que tenen. És un especialista a l'hora de col·locar les coses perquè l'ull et vagi on vol que vagi. Ell et dirigeix i et controla la mirada! I això és molt difícil saber-ho fer.

Tu encara ets d'una generació que us vau formar dibuixant del tot a mà.

Sí. A l'escola Josò tot era a mà, i vaig arribar a l'estudi Iboix sense tenir ni idea d'ordinador. I vam estar molt temps treballant a mà, encara. Però hem entrat a l'ordinador per producció i comoditat, i perquè enviem les feines per internet. Però el fer a mà, ho he viscut molt.

Ha de ser la base per treballar bé.

Sí, però a l'hora de la veritat pots treballar igual, i de fet pintant amb ordinador pots pintar més que a mà. Però si tens la formació clàssica és millor, és clar. I de fet qui no la té treballa d'una altra manera, i en certs casos ja no és pintar sinó omplir. Com que l'ordinador ja t'ho fa net, coses que abans hauries vist mal pintades ara no les hi veus. Dissimula moltes mancances.

Vaja.

L'ordinador és una eina molt diferent de les altres. I si vols treballar-hi a la clàssica t'hi pots divertir molt perquè tens possibilitats infinites. A més pots corregir sempre. Ara, si només has treballat amb això, poden fallar principis que en pintura havies de tenir molt clars perquè no podies modificar.

Com és la teva feina de colorista?

Tenint el dibuix a llapis en blanc i negre a davant penso com vull que quedi en global i d'on vull que vingui la llum. Llavors has d'aplicar certs principis per donar profunditat a l'escena, portar una cosa al

primer pla o fer que es vegi menys... O sigui que ho pintes basant-te en la lògica, la intuïció i l'experiència, a part de les indicacions que reps del client.

Cap a on voldries evolucionar?

Per mi l'ideal seria treballar en una empresa com Pixar, a San Francisco, on vaig anar de visita aquest estiu. És la productora de dibuixos animats que ha fet Toy Story, Cars, Monstruos S.A. Guanyen tots els premis Oscar perquè són molt bons. Allà ens comencen a conèixer perquè ja hem fet força contes basats en les seves pel·lícules. Em consta que el fundador de Pixar, John Lasseter, que ara també és el cap de Disney Publishing, ha tingut dibuixos del nostre estudi a les mans.

Què t'atrau tant de Pixar?

El que m'atrau és participar en tot el procés creatiu d'una pel·lícula, un videojoc, un còmic, i abocar-m'hi de ple i fer-ho tan bé com pugui. M'entusiasmaria formar part d'un equip que creés una història des de zero, i a partir d'aquesta base argumental s'arribés a un guió i a una forma de plasmar-lo, d'il·lustrar-lo.

Ara només treballes en aquesta fase final.

Sí, per això el que m'agradaria, com dic, és participar de la invenció de la història, viure aquest ambient imaginari, donar voltes a l'argument, crear personatges, decidir qui va en cada escena... En la meua feina actual això ara ja m'arriba viscut!

T'ha afluixat la feina, amb la crisi?

La veritat és que no, a l'estudi tenim tanta o més feina de la que podem fer. Sembla mentida que un conte infantil, per exemple, et pugui esclavitzar tant, però és així. Ja hi ha hagut anys que he treballat cada dia de l'any i no he fet vacances ni res.

Caram.

La pega és que et donen una feina i tens un termini que sempre és curt, sempre has de córrer i mai pots acabar de gaudir del que fas. Ja m'agrada que et collin per millorar, però no per córrer. Preval la rapidesa a la qualitat, i això va en contra de la meua filosofia! Per què sempre s'ha d'anar just? Clar, formes part d'un sistema industrial, però jo m'hi vaig posar per un altre motiu, per vocació.

Per això continues fent obra personal. Sí, i tot m'agrada: el blanc i negre, l'aquarel·la, el guaix... La calidesa a què s'arriba a mà encara no s'hi ha arribat amb ordinador. Amb ordinador pot ser més espectacular, però el que et transmet el paper és diferent. Transmet més, hi ha aquell no sé què del fet a mà que el fa més bonic.

La feina de dibuixant s'aprecia?

Aquí quan dius que et vols dedicar a això es veu com un hobby. És un reflex del país: construir cases sí que és treballar, però pintar quadres no ho és gaire. No està assimilat com una feina de la qual pots viure.

De fet en viviu pocs.

És veritat. De la meua classe de l'escola Josò, de 30 només ens hi guanyem la vida dos. Realment aquí la proporció de qui viu de dibuixar és baixíssima. Però als Estats Units està molt respectat i molta gent en viu perquè la indústria de l'entreteniment és molt potent.

Doncs serà qüestió d'anar-se-n'hi.

Per què no? Aquí el mercat està molt

El dibuixant a la Fageda d'en Jordà, a la Garrotxa, al costat del nucli de Sant Miquel de Sacot, d'on és la seva companya i on viu actualment.

limitat, i en canvi allà tens moltíssimes possibilitats de feina. A la zona de Los Angeles i San Francisco a cada cantonada hi ha des d'empreses de videojocs fins a les productores de cinema més grans del món.

Carme Badia i Puig

El tresor del fortí

"Història de la vora del foc."

Quan vaig al Portús, arribant a les Cluses Baixes, sempre aixeco la mirada per veure, al cim de la muntanya, la poderosa silueta de la fortalesa de Bellaguarda. Aquest antic castell vigilava la frontera en altres temps, quan les fronteres eren amenaçades pels invasors. Ara, només vigila les hordes de turistes que envaeixen les botigues del barri espanyol però, com una vella sentinella fidel, la seva massa imposant domina encara el poble, fent la prova de la seva invencibilitat.

He passat tota la meua infància al Portús i aquest castell va ser, per a mi i per a tota la mainada del poble, un prodigiós espai d'esbarjo. Sols podíem jugar en el primer baluard perquè, com que era propietat de l'exèrcit, era tancat i vigilat. Però, el veritable terreny de jocs per a nosaltres era una construcció més petita, al sud del castell...EL FORTÍ.

El fortí és un gran rectangle tancat sobre tres costats per les cases dels soldats, les quadres i diversos dipòsits. A la part nord, una alta porta de fusta tota trencada ens permetia entrar fàcilment en aquest lloc ple de misteris. Podíem entrar en totes les cases perquè de finestres i de portes no en quedava ni una. Però no pujàvem al pis perquè les escales i els terres eren corcats i era molt perillós. Els grans que havien jugat aquí abans de nosaltres havien tirat a terra totes aquelles velles taules. Però sempre hi havia un de nosaltres que volia fer l'home fort i que pujava sobre una biga. Per sort, no hi va haver mai cap accident. El fortí, doncs, solia ser un fantàstic pati d'esbarjo per a nosaltres i abans de nosaltres per a totes les colles de nens que eren, ara, adolescents o adults joves i que anomenàvem els "grossos". Hi jugàvem a tota mena de jocs: fet i amagar, cowboys i indis, policies i lladres...

Dins de la meua colla érem vuit: en Joan Pere, els germans en Cristau i en Claudi, en José, en Lluís, en Jacky, l'Helena i jo. Em sembla que érem l'única colla en què hi havia una nena. Jo era una mica enamorat de l'Helena però ella preferia en Joan Pere i sobretot aquell cantant que es deia Hervé Vilard i que cantava "Capri, c'est fini."

En Jacky era el cap de la colla. Sempre era ell qui organitzava els jocs. El dijous a la tarda, quan feia bo, pujàvem al fortí per jugar als mosqueters. En arribar, fèiem dos clans: els mosqueters del rei i els mosqueters negres. Sempre era la mateixa cosa. L'Helena era la reina i calia que en Joan Pere fos el rei. Els germans i en Lluís completaven la banda.

En Jacky feia sempre de mosqueter negre i jo sempre era dins de la seva banda. L'estimava molt perquè em semblava que tenia la llibertat que a mi em faltava. Era un diabló lliurat a la seva. La seva mare treballava tot el dia i no tenia gaire temps de cuidar-se'n. Era molt eixerit. De vegades feia bestieses com, per exemple, robar unes fruites o unes joguines a l'aparador d'una de les botigues del barri espanyol. Ell sí, pujava sobre les bigues del fortí.

La meua mare no era contenta quan anava a jugar amb ell. Em deia:

- Sempre jugant amb aquest brètol d'en Jacky!

- No, en Jacky no és pas un brètol, li contestava. És el meu amic. És ell qui m'ha ensenyat a pescar (a palpmà, però això, no ho deia) i on es

troben els cucs.

- No m'agrada pas gaire que vagis amb ell. Si sé que feu bestieses t'escalfaré les orelles.

Em feia plaer, doncs, de fer de mosqueter negre al costat d'en Jacky. Però també m'hauria agradat que, de temps en temps, l'Helena m'escollís per a ser un dels seus galants.

El joc consistia a raptar la reina. Ella i la seva colla s'amagaven i calia trobar-los. Si els mosqueters del rei agafaven un de nosaltres, era la reina qui decidia la condemna. La pitjor era la del soterrani. Al fortí no hi ha hagut mai cap soterrani però, sota una de les cases, hi havia un gran celler on, potser, s'hi posaven els queviures. Mesurava una desena de metres i era molt fosc. A cada extremitat hi havia una escala de pedra els últims graons de la qual no es veien. La condemna consistia a baixar per una escala, travessar el celler i pujar per l'altra escala.

Aquell dijous van fer-me presoner i vaig tenir la condemna capital. Ja havia fet el trajecte unes quantes vegades, però, a cada cop, em sentia les cames flagues. Vaig baixar i, tot palpant la paret, em vaig dirigir cap a la sortida. No les tenia totes sentint les teranyines que em fregaven el cap. Els companys cridaven:

-Hooo! Hooo! , imitant fantasmes.

-Fes apolit que les rates panelles no se't fiquin en els cabells!

- I els escorpits? Fes apolit als escorpits!

Jo anava a poc a poc, tenint el cul estret i buscant la pàl·lida claror de la sortida. Encara un pas pensava, endevinant el baix de l'escala. En el moment en què vaig posar el peu sobre el primer graó vaig veure una cosa que lluí feblement en la pols. Vaig agafar-la i vaig pujar escala amunt. Vaig arribar a l'aire lliure recobrant l'alè com si tragués el cap de l'aigua.

- Has tingut por?, em va demanar l'Helena amb una mirada maliciosa.

- Jo? No... li vaig contestar i, mirant els companys, vaig afegir : - Espieu el que són trobat allí baix! , i vaig obrir el puny.

Van acostar-se :

- Hosti! , exclamà en Jacky.

- Fava! , va fer en Claudi.

- Viam! , van dir els altres.

Al clot de la meua mà brillava un magnífic anell.

- Has trobat un tresor! Belleu el tresor del fortí! , va afegir en José.

Al Portús sempre hi ha hagut històries de tresors. Un lloc fronterer és propici per a aquesta classe de llegendes. Hi havia el d'Hannibal, el dels trabucaires, el dels Espanyols de la Retirada, el dels Alemanys de la fi de la guerra... Tots aquests misteris que contaven els ancians posaven foc a la nostra imaginació de nens. Cada generació de xiquets del poble

havia buscat aquests famosos tresors, però ningú no havia trobat mai res. Potser, nosaltres havíem tingut més sort que els altres. Érem molt excitats per aquesta troballa però, com es feia tard, vam decidir tornar al poble. Durant tot el camí del retorn la joia no parava d'anar i venir entre les nostres mans.

- Creus que és or?

- I la grossa pedra vermella? Què és?

- I les petites que llueixen?

- Són diamants!

- Que bonica! , repetia l'Helena que, per a sorpresa meva, es quedava a prop de mi.

Arribant al poble i abans de separar-nos, en Jacky ens va mirar i ens va dir: -No digueu pas res a ningú i demà, a l'hora de l'esbarjo, farem un pla."

A la porta de l'immoble, aviat, no va quedar més que l'Helena i jo.

- "Me la dones?" em va dir tot d'una.

Després d'una curta hesitació la hi vaig donar tot dient: - Sí, però no la mostris pas a les teues germanes, és un secret.

Molt contenta, em va fer un petó a la galta i em va dir: -Dijous que ve, seràs tu el capità dels meus mosqueters."

Més estirat que un sabre vaig pujar les escales fins al meu pis on la mare començava a impacientar-se.

La nit va ser agitada i poblada de somnis on mosqueters buscaven tresors amagats al fons d'uns misteriosos soterranis.

L'endemà, durant l'esbarjo del matí, ens vam trobar en un racó del pati, deixant, per una vegada, bales i osset. Però l'entusiasme d'alguns de nosaltres havia baixat. A l'entorn d'en Jacky sols es quedaven en José, en Lluís i jo.

- Calen eines i llum! , va dir en Jacky. Jo portaré un pic.

- I jo un martell! , va afegir en Lluís.

Jo, com que feia d'escolà, vaig dir: - Portaré trossos de ciris. Diumenge, després de la missa, n'agafaré uns d'amagat. Sé on el mossèn posa els ciris trencats.

- I els mistos?

- Ei...

- Bé! Els portaré jo mateix. I tu, José, què portaràs?

- Jo, el meu pare és flequer i no té pas cap eina... Però... Però... Portaré... Portaré... croissants! , exclamà en José.

- Creus que la teua padrina t'ho deixarà fer? , li va contestar en Jacky una mica burlaner. Tothom sabia que l'àvia d'en José era molt avara, que a casa seva mai no menjaven pa del dia i que els panets i altres croissants eren meticulosament comptats.

Totes les recreacions del divendres i del dissabte van ser dedicades al muntatge del nostre pla i a imaginar-nos tot el que anàvem a descobrir. Al mateix temps em semblava que l'Helena tornava a distanciar-se de mi i unes quantes vegades vaig observar que em mirava curiosament.

Aquell dissabte, tornant cap a casa, una mala sorpresa m'esperava. Des que vaig obrir la porta vaig veure que la meva mare feia cara de pomes agres. Va agafar-me per l'orella i va dur-me davant de la taula del menjador. Al mig lluïa l'anell.

-On has trobat això?

- ...

- És la mare de l'Helena que me l'ha portat. Diu que ets tu qui l'hi vas donar.

- ...

- On l'has robat?

- Però mamà, no l'he robat. L'hem trobat al fortí amb Jacky i els altres. Crec que hem descobert un tresor!

- Què me contes, cantamanyanes? Abans de gaire me n'aniré a veure la mare d'en Jacky i si sé que l'heu robat a can Pous o a can Pelegrí, te porti a la gendarmeria!

Això era la pitjor de les amenaces.

El diumenge, a la tarda, solíem reunir-nos a la plaça del poble, davant del cafè "Chez Grand-Mère". Aquest cafè era el lloc de trobada dels "grossos". Anaven al col·legi i aquí començaven de fumar els seus primers cigarrets, de flirtejar amb les noies a l'entorn d'un billar i d'un tocadiscs automàtics. Toleraven la nostra presència i, de vegades, quan els faltava un jugador, ens convidaven a fer un partit de futbolí. Però, aquell diumenge, la nostra petita colla era el blanc de les seves burles.

- Espieu aquestos cagallons! Sembla que han trobat un tresor! , va dir l'Arnau fent una rialleta.

- Qui t'ho ha dit? , va demanar en Jacky.

- L'Helena! , va contestar l'Angelina, la seva germana gran. En Toni li ha donat un anell. Diuen que l'han trobat al fortí.

- És veritat! , vaig cridar tot posant-me vermell com un pigot.

- I on és ara aquest anell? , va demanar l'Arnau.

- La meua mare l'ha tornat a la seua.

- Belleu que l'han robat al barri espanyol? , va afegir en Sergi.

- No! No! L'hem trobat al fortí, dintre del soterrani. Belleu que fa part d'un tresor...

- Un tresor! Al fortí! Mai no hi ha hagut cap tresor allà dalt. Hem buscat abans de vosaltres i abans de nosaltres la

banda d'en Gegé i encara abans la d'en Janó i sem pas trobat res.

- Sí, mes nosaltres sem trobat quelcom... va respondre en Jacky que continuava desafiant els grossos. Ja veureu quan...

- Foteu el camp! Estem farts de vosaltres, pets bufats!

- Ja veureu! Ja veureu! , cantava en Jacky fent pamet.

- Fora d'aquí! Cares de monines! Esclafacanyes!

Ara, nosaltres tots cantàvem:

- Ja veureu! Ja veureu!

Els grossos van posar-se més amenaçadors.

- Plegueu si no voleu una fregada.

Ara sí que calia fugir. Aleshores en Jacky va cridar: "Pet de fúger" i tal com una volada de pardals vam escampar-nos bo i cridant: "Ja veureu! Ja veureu!".

Per fi va venir el dijous tan esperat. Al peu de l'immoble només érem tres: en Jacky, en José i jo. La germana de l'Helena li havia prestat el seu tocadiscs i ella havia convidat en Joan Pere i els germans per escoltar Hervé Vilard, és clar!

- Són tots una banda de cagacalces! , va dir en Jacky.

Pel que fa a en Lluís, havia marxat cap a Perpinyà per veure una tia seva que acabava de parir.

Segons el que s'havia convingut, en Jacky portava un pic.

- Tens les bugies?

- Sí! Sí! Que les tinc.

- I jo he portat croissants va dir en José mostrant-nos una bossa de paper tota aixafada amagada en la seva caçadora. Els he agafats d'amagat sense que la meua padrina ho veiés. Podrem fer l'espertineta.

- Bé. Ja veurem allà dalt.

I, amb un pas decidit, vam prendre el camí, rumb a la recerca del tresor del fortí. Quan vam arribar molt a prop de l'edifici, en Jacky ens va fer parar tot d'una.

- Espieu! Hi ha un auto davant de l'entrada.

- És el d'en Gasogen!

- Què fa aquí?

Tothom coneixia el cotxe d'en Gasogen. Era un Citroën « traction avant » groc amb dos seients i un maletier curiós on podien asseure's dues persones. (Calia que no plogués perquè era impossible d'aixoplugar-se!) En Gasogen era el mecànic del poble, però també feia de taxista i de comissionista. Com que hi havia pocs cotxes en aquella època, feia molts serveis. No he conegut mai el seu veritable nom. Era anomenat així perquè havia estat el primer, durant la guerra, a tenir un camió que funcionava amb gasogen. Al poble, Gasogen tenia mala fama. Deien que havia fet fortuna amb el contraban, que el seu pare s'havia enriquit desvalisant els refugiats espanyols, que havia amuntegat un veritable tresor, tota una mena de xafarderies de portes que la gent, gelosa dels qui no viuen com ella o que se les arreglen, propaga en els comarques. Nosaltres escoltàvem bocabadats tota aquella xerradissa de les nits d'estiu, a la fresca de les voreres.

- La meua padrina diu que en Gasogen deu tenir un tresor amagat en un indret va dir en José.

- Belleu que l'ha amagat en el fortí.

- Calleu! va grunyar en Jacky i acostem-nos!

De puntetes vam apropar-nos al soterrani i vam sentir que algú parlava. Gasogen no era sol.

- Estàs segur que era aquí?

- Sí! Sí! Busca encara!

- Hi ha una dona amb ell! , va exclamar en Jacky.

- Creus que ells també busquen el tresor ? , vaig afegir.

- Fava! Tenia raó. És aquí que els ve a amagar, els seus diners! va dir en José.

- Apolit! Arriben ! Amaguem-nos! , va fer en Jacky.

Quan Gasogen i la dona van passar davant de nosaltres, vam fer ulls com unes taronges. Era la senyora Bruguera, la dona del nou cap dels correus. Havíem descobert l'amagatall d'en Gasogen i la seva còmplice. Impossible, ara, de buscar el tresor. Era massa perillós. Vam sentir el cotxe engegar-se i allunyar-se. Aleshores, vam tornar al poble rics, ens semblava, d'un secret extraordinari.

Vaig arribar tot desalenat a casa meua.

- Mamà! Mamà! , vaig cridar. - Saps? El tresor del fortí és el d'en Gasogen.

- Què m'estàs contant? Què és encara aquesta història?

- Sí! Saps, l'anell!...

I li vaig contar tot: el cotxe, les paraules sentides, la senyora Bruguera... i mentre li contava la meua història veia que la seva cara es relaxava i que feia mitja rialla.

- Saps, Toni, crec que no hi ha pas cap tresor al fortí, que en Gasogen no ha amagat res i que la senyora Bruguera no és la seua còmplice.

- Però tothom diu que té molts diners...

- No cal escoltar les xerradisses de la gent gran. Sovint diu bestieses.

- Saps, hi ha coses que comprendràs... més tard...

Tard a la nit, quan el meu pare va tornar de la feina i que la meua mare li servia el menjar, vaig sentir, des de la porta mig oberta de la meua habitació, que li contava la meua peripècia. Com que parlaven baix, no vaig comprendre tot el que deien però sentia el meu pare riure malgrat els "xiuits" de la meua mare. Moltes vegades vaig sentir mots que no entenia: ...faldiller, ...cornut, ...fer banyes, ...i... vaig adormir-me.

Molt temps després, quan vaig evocar aquesta història, vaig demanar a la meua mare el que havia passat amb l'anell.

- Després que m'haguessis contat la teua aventura, vai comprendre de qui era l'anell. Vai parlar amb la mare d'en Jacky i veus, tot va caure bé. Com que feia de dona de fer feines a ca la senyora Bruguera, l'ha posat discretament en un calai.

El fortí abrigava els nostres jocs de nens però també els menys innocents d'alguns adults. Així, en Gasogen, el faldiller, va ser, sense voler-ho, l'heroi d'una de les meves aventures de xiquet.

Bellaguarda és propici a les aventures, reals o imaginàries. El que acabo de contar, potser, no és més que el fruit de la meua imaginació. Els records de la ninesa es barregen, els personatges es confonen, la cronologia s'embolica... I potser, com hauria dit el meu pare: - Tot això és una història de la vora del foc!

Dionís Ayats

(1r premi de narració

Sant Jordi 2010 del Casal Català)

Progressos dels anys 50

Un matí d'octubre ben assolellat, després de la verema, ens vam acomiadar d'una casa de pagès sense les comoditats però amb molts records, l'aigua s'anava a buscar a uns 300 metres a una font per un camí envoltat de fonoll i farigola que travessava un bosc de pins que feien molta olor i que l'estiu envaïen les cigales, per anar a parar a una casa de poble més acollidora.

El trasllat dels mobles, el vam fer a la tardor d'una manera rudimentària com feia la gent del poble, amb un carro que dues mules estiraven. Tots seguïem aquell carruatge perquè s'ha de precisar que en aquells temps tot es feia a peu, els vehicles al camp encara no es veien gaire. El viatge a través de totes aquelles vinyes, el vam fer sense entrebancs i, hores després, ja érem al poble descobrint una casa amb un hort al davant i una botiga a la cantonada molt a prop de casa. Aquesta botiga agradava a tothom. Era l'única del poble i allà, s'hi trobava tota mena de coses, dels queviures fins a la roba per a vestir sense oblidar els caramels i xiclets per als llaminers. Encara tinc present a la meua memòria aquell aparador on es veia com si fos un tron, un parell de sabates vermelles que molt més tard em va regalar la mare per al meu sant. Aquestes sabates, a les soles hi tenien com uns esclafidors o uns ferros i el soroll que feien quan caminava era per a mi un plaer.

Aquell any es va produir un canvi radical per a tots. La feina d'anar a buscar l'aigua, tothom l'havia oblidada i quina sort de veure a damunt de la pica l'aigua sortir de l'aixeta! Fins i tot a l'hivern en teníem de calenta, no que sortís directament de l'aixeta sinó que l'estufa sempre encesa tenia un dipòsit que no paràvem d'omplir per poder netejar, rentar els plats i sobretot rentar-se. Aquella casa encara no tenia tocador ni comuna. La pica de la cuina servia també de lavabo i per a banyar-nos fèiem servir un cubell força gran.

Quina sort, quan un dia van anunciar per l'altaveu a tota la gent del poble que les construccions de dutxes i comunes municipals eren acabades i que cadascú podria utilitzar-les com volgués! Una comoditat més però encara quedava la feina arcaica, la de la galleda o més ben dit l'orinal que es buidava cada dia encara que plugués a bots i barrals o que nevés. Amb aquestes dutxes es va saber qui cantava bé o qui cantava d'una manera desafinada i tot això feia riure la gent. Sembla mentida com rebre aigua per sobre podia emboniquir la vida d'algú! Tots els tenors i barítons del vilatge refilaven de bon cor com si competissin per saber qui ho practicava més bé.

El temps anava passant i a poc a poc es veien aparèixer tots els aparells domèstics que la gent pròspera comprava. A casa vam guardar molts anys aquella estufa blava que cada dia es netejava amb un paper de vidre,

per cuinar i també la llar de foc on hi posàvem al matí l'olla per a l'escudella. Va arribar un dia que vam adquirir uns fogons que funcionaven amb gas. Renoï, quin confort! Només es necessitava rascar un llumí i el foc s'encenia de seguida. Era una facilitat per a cuinar i escalfar la llet, el cafè o qualsevol cosa. La llar de foc era la calefacció de la casa o més aviat la del menjador i de la cuina. Havent sopat, quan no hi havia notícies ni serials a la ràdio, ens posàvem al voltant i escoltàvem la mare llegir llibres que ens deixava l'escola. Després cadascú se n'anava al llit que escalfàvem amb la brasa de la llar de foc o enceníem una mica d'alcohol per escalfar la cambra. Recordo que les temperatures eren molt baixes però ben tapats amb edredons de plomissol tothom dormia agradablement.

Teníem les escoles molt a la vora. No calia anar per camins a través de vinyes i camps com altres alumnes tenien l'obligació de fer. Pobrets!

Els refrigeradors, no van ser disponibles fins molt més tard, i abans d'això, la gent de les ciutats tenia l'oportunitat de posseir neveres amb barres de gel que es compraven diàriament, però en aquell poble tan petit, a l'estiu, no en teníem, de gel; la mantega es conservava dins d'un gerro d'aigua freda posat en un lloc ben fresc. A l'hivern, com que feia tant de fred, les gelades eren nombroses, la finestra del costat nord ens servia de nevera. Cada dia ens vàiem obligats a anar de compres i sort de la botiga de la cantonada i dels venedors ambulants que venien regularment! Quan sentíem per l'altaveu les cançons d'en Lluís Mariano i la veu de la locutora pronunciant les "R-R-R" d'una manera exagerada, ja sabíem que el camió dels queviures ja havia arribat.

Si es volia anar a la ciutat, cada dia passava un autobús al matí, tornava al vespre i es parava a tots els pobles. Per a mi no era empíador, al contrari, m'agradava escoltar la gent enraonar en francès i en occità de tal o tal cosa i veure com anaven vestits i ben mudats. Els anys passaven i la gent necessitava moure's una mica més. L'automòbil, estrany a l'inici, aviat es va anar fent més comú per a certes persones. Al mateix temps, també van aparèixer les motos de tota mida i les "Vespes". Uns veïns se'n van comprar una de seguida per poder viatjar. Eren tres, la muller ben grasseta, el marit primet i la nena petita amb trenes, anava davant. Quin luxe! Però quin pes per a la "Vespa"! Nosaltres, vam adquirir dues "Mobyettes", de color blau,

amb un seient normal i un altre més petit per poder anar seguts darrera els pares. Quants quilòmetres s'han fet amb aquestes motorettes i quantes excursions s'han pogut realitzar fins als Pirineus que eren bastant allunyats, i molt més enllà. Però això ja seria una altra història per a explicar.

Les distraccions eren poques però cada diumenge la sala de festes es convertia en cinema sense taquilla. Venia un senyor de la vila amb la seva màquina i pel·lícules que molta gent podia anar a veure. Les no aptes per a la canalla ja que la sala s'omplia molt amb ella. Només hi havia una sessió, la de la tarda i tothom s'afanyava per no perdre el començament que sempre era un documental. Moltíssimes vegades, les pel·lícules eren sense suc ni bruc però agradaven a una majoria d'espectadors. A la sortida, quan s'acabava el film, tothom comentava, donava la seva impressió i fins i tot alguns, entre els infants, els que sempre feien animalades, imitaven les escenes d'amor. Quins farts de riure veient totes aquelles bromes però aquells caps de setmana molt divertits s'acabaven sempre bé.

Rumiant totes aquestes coses, em sembla que el temps no ha passat tan de pressa. Cada casa, cada carrer, l'escola, l'església, les veig perfectament com si encara visqués allà. El modernisme, (construccions de cases noves en llocs on jugàvem, en llocs on creixien el blat, la vinya i tota mena de conreus, camins, drecceres que han desaparegut o camins carreters que han estat enquitranats) ha canviat el paisatge i el poble s'ha tornat potser més bell per a la gent que hi viu ara però una part d'ell que era ancorat a la meua memòria s'ha volatilitzat. Encara ara, em fa molta il·lusió quan puc tornar al poble dels pares i avis materns i tots aquests records de la meua infantesa no s'esborraran mai.

Maria Arderiu

(2n premi de narració)

Sant Jordi 2010 del Casal Català)

El racó del conte

La mort (Capítol VII de "Seguint els passos de Norma")

Juntament amb el paisatge, Marga veia desfilar els rostres estimats. Estava asseguda còmodament, menjant cacauets i amb els auriculars a les orelles. El rostre que més apareixia era el de la seva mare. S'adonava de la transcendència de la conversa que hi havia mantingut, i sabia que sempre hi hauria un abans i un després d'aquells dies que havia passat amb la família. O el que en quedava, perquè Norma ja no hi era. "Hi és, hi és" - pensava - "d'alguna manera encara hi és."

Sentia que el cor se li eixamplava d'un nou amor cap a la seva mare, i cap a Lucrècia i fins cap al seu pare ... "Encara no has entès que el teu pare i jo ens estimem?" "Vés a Toulouse si creus que és ara el camí que et duu la vida"

Norma, l'ocurrent i a vegades càustica Norma, Norma juganera, Norma en rebel·lia contra el món, Norma enamorada de Didier. Didier atent i amable, Didier intentant aprendre català, Didier groc des de la mort de Norma... Sentí una calidesa al cor. A França, Didier era la seva família. Se sentia com si tornés a casa. Toulouse, les seves cases roses, la plaça del Capitoli, el centre medieval, les seves gents amables i rialleres... Lavour al sol, vila florida, perdre's pels seus carrers de pedra antiga, porticons de fusta amb cors buidats...

Però ningú no contestà quan ella picà el timbre de la porta.

S'allunyà i mirà els porticons tancats del primer pis. No semblava que hi hagués ningú. Insistí un altre cop. No hi hagué resposta. Que estrany! Bé, me'n vaig a Toulouse, a la feina. Ja trucaré després. Però quan l'endemà trucà tampoc obtingué resposta.

II

Entrà a comissaria preocupada, havia demanat una entrevista amb el seu amic,

l'agent destrossador del castellà i li digueren que es personés amb urgència. No tenia ni idea del que li volien dir, però esperava que la investigació sobre Norma hagués sortit, per fi, del punt mort. Estava decidida a exigir més eficàcia.

L'agent la mirava seriós: "On ha estat tots aquests dies que no l'hem poguda localitzar?" Allò li semblà molt estrany. "És que potser sospiten de mi, ara"? Es trobava submergida en una pel·lícula policíaca. Era com si allò no fos real. Però li ho explicà a l'agent.

- Li he de dir una cosa. Veig que no en sap res.

- No, què hauria de saber?

- El senyor Durand és mort. La seva mare, a l'hospital, molt greu. L'autòpsia indica el mateix verí que la senyoreta Comes, però en una dosi molt més elevada, fulminant. La mare també ha estat enverinada. Hem registrat la casa, i hi hem trobat restes de verí, mataires, en el que havien sopat tots dos, suficients com per tombar una manada d'elefants.

L'agent feia una cara contrita, les anàlisis que se'ls va fer ja indicaven el procés d'intoxicació, però els resultats no havien

arribat fins ara.

El món donava tombs al seu voltant. Ja no entenia res.

- De tot això es dedueix que tots tres han estat víctimes del mateix. Digui'm, vostè va menjar amb ells. No va sentir mai res estrany?

- Sí,- recordà la nit de la febrada. - però després em vaig sentir bé.

- Perquè després deixà de fer els àpats amb ells. Ha estat un llarg procés, pel que sembla. Això va començar fa molt de temps.

- Però qui, per què?

- Qui cuinava, a la casa?

- Sempre la senyora Durand. Ma germana es queixava que mai no li deixava fer res. Però té les facultats mentals pertorbades. Potser va ser un accident.

- Una vegada podia haver estat una equivocació, però això s'ha fet de manera continuada i a consciència. L'assassina és la senyora Durand, no n'hi ha cap dubte.

- Però, per què?

- Això és el que no arribem a comprendre. I ella està tan greu que es tem per la seva vida. Potser vostè ens en podria donar una idea.

- Jo?

El monstre, el monstre verd de dos caps i boques escumoses que corca les ments dèbils. L'enveja, la depressió, la foscor d'una vida miserable i solitària que s'enfonsa cap a l'abisme. Que s'aferra a l'última taula de salvació que li queda, que sent com la hi prenen, com el sol envaeix l'estança fosca i la llança cap a un racó de la ment que navega a la deriva. La por, el monstre, la gelosia.

EPÍLEG

Torno pels camins emboirats de les meves pròpies llàgrimes. Tantes n'he vessades que m'he assecat com un pantà i ara m'arrossego pel fang de la meua pròpia misèria. Aquesta història començà amb llàgrimes, rius salats de dolor, i acaba amb una immensitat de tristesa. El vent escamparà les cendres de l'amor de Norma i Didier pel desert de l'oblit, la devastada immensitat de la inconsciència.

Res no em queda a fer, a França. Ni la ciutat de Toulouse, ni una feina miserable, ni els companys d'ocasió. Tot brillava amb la màgia d'allò que és nou, del descobriment. L'estela de Norma.

He caminat pels camins on ella caminà, menjat dels plats on ella menjà (verí inclòs), mirat els cels que ella mirà i estimat les persones i els paisatges que ella estimà.

Ara torno a la meua terra i a enfrontar-me amb la meua pròpia solitud. He vist el món amb els ulls de Norma i l'he compresa. Ara, torno a ésser jo.

Fi

L' ONCLE AMERICÀ

Fa molt temps, quan jo era un nen, tenia un oncle que es deia Josep. El van matar a Cali (Colòmbia). Mai no van trobar el seu cos ni qui el va matar. Tampoc no crec que els busquessin amb gaire afició, ni el cos del meu oncle ni l'assassí. Sembla ser que a Colòmbia no

gaires detalls. El que m'agradaria més és rememorar els meus records d'infantesa relacionats amb ell.

El primer cop que vaig veure l'oncle ja vivia a Madrid i ens venia a visitar un parell de vegades l'any. De vegades, per Nadal, encara que no ho recordo gaire bé.

Venia amb la seva xicota, una noia rossa i alta com ell que es deia Mari. Conservo en un àlbum vell de família una foto en què se'ns veus a tots cinc passejant per la Rambla. Els plàtans són despulats i tots anem molt abrigats, cosa que em fa pensar que devia ser pels volts de Nadal. Jo

aparento tenir cinc o sis anys. Se'm veu molt feliç caminant entre l'oncle i la Mari, agafat de les seves mans.

L'oncle Josep era un home ben plantat. Com la meua mare, però en home. Almenys a mi m'ho semblaven llavors. Era un home prim i alt. La seva cara sempre mostrava un somriure, reforçat per un bigotet ben retallat. Els cabells pentinats cap enrere amb algunes entrades prematures. Sempre vestit amb elegància i pulcritud fins i tot quan treballava de fuster. Llavors no havia vist encara cap pel·lícula de David Niven però més tard quan en veia alguna, sempre me'l recordava.

Més tard, quan va marxar cap a l'Amèrica del Sud, les visites es van espaiar, però ens escrivia molt sovint. Llargues cartes amb una lletra molt bonica de color blau. Jo li preguntava coses sobre l'oncle a la mare. Em tenia fascinat i ho volia saber tot. Ella m'ho anava explicant amb paciència. Sempre sobre el vell àlbum de fotos que s'anava

enriquant amb nou material que l'oncle ens enviava en les seves cartes. Jo volia saber tots els detalls, fins i tot els més petits. Tot em semblava enlluernador i misteriós al mateix temps. Com si fos un conte de fabuloses aventures en el qual l'heroi era el meu oncle.

Vaig saber, a través d'unes poques fotos velles i esgrogueïdes, que s'havia fet una embarcació de fusta. Ell era allà, al costat de la seva obra acabada. Somrient com sempre. Amb un punt d'orgull a la seva mirada dirigida directament cap a la càmera.

L'embarcació, no més llarga de set o vuit metres, lluïa molt elegant, amb totes les cantoneres artísticament arrodonides. Sense cantells vius, quasi sensorial. Era el més assemblat a un submarí de butxaca.

La va construir molt abans del meu naixement. Poc abans d'esclatar la Guerra Civil. De fet havia de ser utilitzada per fugir dels perills d'aquesta.

Una terrible ironia del destí va fer que l'oncle fos un dels presoners polítics que va estar reclòs en un vaixell-presó fondejat al bell mig del port de Barcelona durant una bona colla de mesos.

s'hi capficaven gaire en aquests petits detalls. Pel que veig, ara tampoc. Recordo els meus pares contactant infructuosament amb consolats, ambaixades, negociats i altres subtileses diplomàtiques. Al final, ens vàrem haver de conformar amb els fets reals. L'oncle Josep s'havia esfumat en els aires de Cali.

Us deveu preguntar què hi feia el meu oncle a Cali. Això és una història una mica llarga. Per explicar-la breument us diré que l'oncle era el germà gran de la meua mare i que ambdós eren fills de la mateixa mare. En quedar-se vidu molt jove, l'avi es va tornar a casar i va tenir més fills. Pel que sembla, en Josep no es va entendre mai amb els seus germanastres i, en general, amb ningú de la família excepte amb la meua mare que sempre mirava de fer de mitjancera sense gaire èxit.

No n'he sabut mai els detalls, però m'imagino que, a causa d'aquestes desavinences, l'oncle Josep, que era fuster com el seu pare, es va allunyar de la família. Primer es va establir a Madrid i més endavant a diversos països sud-americans per acabar a Colòmbia. Mai millor emprat el verb "acabar" en el seu cas.

Però el que m'interessa explicar-vos ara no és aquest desgraciat final de l'oncle. D'altra banda, tampoc en tinc

Tot això i moltes més coses sobre l'oncle Josep són les que la mare anava destil·lant d'aquell fabulós àlbum de fotos, mentre jo me l'escoltava amb ulls somniadors.

Molts, molts anys més tard, jo també em vaig construir una barca i me'n vaig anar a viure a Amèrica. Jo vaig anar a la del Nord, per si de cas...

Salvador Beltran

Notícies del Casal

Dictat de Català

Un any més el Casal Català participà en el Dictat de Català que organitza la Vila de Perpinyà a través de l'Institut Font Nova i amb el suport del Departament de Política lingüística de la Generalitat de Catalunya, de l'Institut d'Estudis Catalans i de diverses entitats nord-catalanes. El dictat es va fer a la seu de la nostra entitat simultàniament al seu desenvolupament a Perpinyà. Recordem que el dictat sempre es fa en unes dates properes a la prohibició (2 d'abril del 1700) de l'ús oficial de la llengua catalana a Catalunya-Nord per un edicte del rei de França, Lluís XIV. Aquesta

imposició, quaranta-un anys després de la signatura del Tractat dels Pirineus en 1659, marcà l'inici de la decadència del català que a hores d'ara continua marginat i el dictat, que aconsegueix reunir molts participants, és una reivindicació més per una normalització de la llengua a Catalunya-Nord.

El text que ha estat sotmès enguany a la perícia dels participants és d'en Joan-Daniel Beszonoff, que ha rellevat en Joan-Lluís Lluís en aquesta comesa. Joan-Daniel Beszonoff i Montalat és nascut en 1963 a Perpinyà i és professor de català. Col·labora

regularment a les revistes «El Temps» i «L'Avenç» i ha escrit un bon nombre de novel·les, sovint protagonitzades per nord-catalans, immersos en el que ha estat i és la història de Catalunya-nord en el si de l'Estat francès. Citem, entre altres novel·les «Les rambles de Saigon» (1996), «La revolta dels geperuts» (1998), «La presonera d'Alger» (2002), «La guerra dels cornuts» (2004), i «Les amnèsies de Déu» (2005). En Joan-Daniel Beszonoff ha obtingut diversos premis literaris. Enguany una vintena dels nostres socis i amics se les han hagudes amb el text següent:

Records arraconats sense recança

Vaig patir molt quan era petit al pati petri i patètic de l'escola de Sant Oriol. Em tenien intrigat el campanar neobizantí de l'església i el rieral rialler conegut per les seues riades i rierades. Vaig tornar-hi l'any passat amb un company. Arribàrem a Sant Oriol del Mar cap a les set. Era una nit astorada i estrellada entre Nadal i el cap d'any De l'antic fòrum romà ensorrat roman poca coseta. Una bona part de la graderia de les arenes, alguns trossets de les muralles romanes. L'edat mitjana, en canvi, hi ha deixat carrerons lluminosos i un claustre romànic rònc amb unes inscripcions rúniques.

Vam entrar en una llibreria a prop dels gimnasos i d'un restaurant annamita. Una vella estufa estossejava vora un piano. Les parets cobertes d'un verd, color catifa de billar, feien joc amb la moqueta, uns objectes heteròclits, les vistes marítimes i les tovalles de randa.

Unes velles nines de porcellana somreien, crispades. En eixir de la cova d'Alí Babà, vaig recordar la Núria. Sempre hi surt alguna noia que no

vol sortir amb el narrador novell en les novel·les d'amor. Quina sort tenir una vida sense surt ni sortilegis! Com m'atreia amb la seua frescor, la seua originalitat, el seu riure de guerrer bantu! I ara, lluny d'ella durant les festes, esmorzava amb el pot de confitura de taronges amargues que m'havia regalat. Vam passar sota el pont del ferrocarril a la recerca d'un restaurant. La fredor era viva. Una dona sopava sola amb les seues filles. Semblava trista malgrat els seus somrisos plens d'encisos. Els parlava holandès i les minyones responien en afrikaans, aquesta llengua de l'Àfrica amb poques sonoritats africanes i africades.

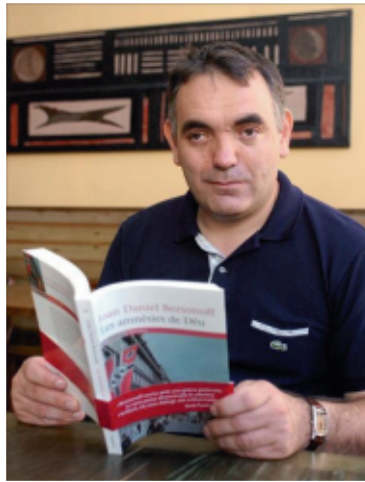
-Mare- digueren – agafa el ganivet de la taula veïna i treu-l'en.

La més gran s'aixecà abans d'agafar els coltells i una cullera. La minyona li'ls donà i la mare se'ls hi posà a la butxaca.

Rere els canyissos de les vil·les i de l'abadia a dalt de la badia, tots els llums de la vila cascadejaven de turó en turó i estàvem sols, el meu amic i jo,

enyoradissos i sense maravedisos, davant la mar, esplèndida i tètrica.

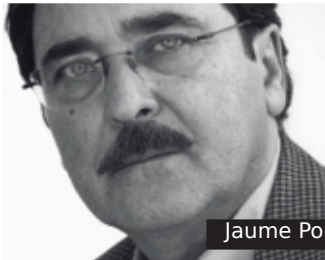
Torní a Sant Oriol amb amics andalusos hipocrasos, tres mesos després. Tot havia canviat. Havia esbrinat la idiosincràsia de la Núria. Malgrat els seus somrisos, totes les nostres cites, tots els nostres dinars, tots els rams de narcisos rossos i russos que li havia regalat, havia admès que mai no compartiríem els mateixos interessos. Un sol fràgil il·luminava els carrers, els edificis espectaculars, però a escala humana. Un luxe gens agressiu, contràriament a la resta de la costa. Les poques botigues obertes ja preparaven l'estiu. Venien les mateixes foteses fútils que a qualsevol estació turística: xarxes que destenyien a la primera bugada, petxines amb una postal blavíssima, nines amb vestits folklòrics; les inevitables monografies locals per tal d'alabar la ciutat i elevar el nivell.

Dos illots de roques roges, el Lleó de terra i el Lleó de mar, vibraven al vent. Aquella passejada a Sant Oriol, que havia projectat durant tres mesos, no la volguí prolongar. Estava impacient d'anar-me'n. No! Decididament, no hi havia res a fer a Sant Oriol.

Malgrat tot, hi vaig tornar una tercera vegada. A l'estiu. Gràcies a la meravellosa marinada meridional, la temperatura era agradable. La llibreria obria a les tres. Vaig entrar en un cafè on vaig entaular conversa amb l'amo. Vaig visitar l'església Santa Maria de la Mar. Em van impressionar els vitralls, la blancor de les pedres, les seues dimensions. Tot denotava molta activitat en la parròquia. Un plànol de la ciutat indicava els llocs de culte oberts. A les parets, havien encartellat fotos de peregrinatges a Roma i Lorda. Quan torni a Sant Oriol, ja no pensi en la Núria. Recordi tots els afanys de l'antic festeig, i ric, davant la mar...

Joan Daniel Beszonoff i Montalat

Jaume Pont

Els poetes lleidatans Jaume Pont i Josep Maria Sala-Valldaura van llegir i comentar alguns dels seus poemes i van respondre a les nombroses i variades preguntes que els feren els socis presents en una tarda en què la poesia catalana va ser protagonista.

Josep Maria Sala-Valldaura

Esports

F.C. Barcelona

La presidència d'en Joan Laporta : un reguitzell d'èxits esportius i institucionals

El Barça ha tornat a ser campió de la lliga estatal i als encerts de l'equip de futbol, s'han d'afegir els de l'equip de bàsquet, campió d'Europa i que a l'equip d'hoquei, campió d'Europa. Aquests també institucionalment amb, entre altres, camp els seguidors violents i l'acord amb bo el president Laporta, si decideix manté fidel a l'ideari expressat de defensa assoleixi en aquest àmbit les mateixes F.C. Barcelona.

hores d'ara ja ha guanyat 5 títols i també anys han estat molt exitosos esportivament i l'eradicació de la violència foragitant del UNICEF, una iniciativa solidària. Tant de d'emprendre una carrera política i es i consolidació de la identitat del país, fites que ha assolit com a president del

10 de juliol : Som una nació. Nosaltres decidim.

El 10 de juliol tingué lloc a Barcelona una ingent manifestació contra les retallades del Tribunal Constitucional espanyol a l'Estatut d'autonomia de Catalunya. Responent a la crida de la FIEC (Federació Internacional d'Entitats Catalanes) el Casal Català de Tolosa, representat per una delegació, acompanyada d'una delegació dels Quadres Catalans de Tolosa i del Partit Occità, s'afegí al moviment i hi mostrà el seu suport amb una manifestació i un parlament davant de la seu del Consulat de l'Estat espanyol a Tolosa.

Adjuntem, tot seguit, la declaració que féu al respecte, l'Institut d'Estudis Catalans, més alta institució científica de la nació.

Declaració de l'Institut d'Estudis Catalans a propòsit de la Sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya

L'Institut d'Estudis Catalans, acadèmia nacional de les ciències i les humanitats, entén que és políticament insòlit i inadmissible que el Tribunal Constitucional s'atorgui el dret de decidir sobre la constitucionalitat de l'Estatut d'autonomia de Catalunya menyspreant la decisió del poble de Catalunya, el qual, en plebiscitar l'Estatut, li va conferir un caràcter constituent per al territori de Catalunya.

Altrament, l'Institut d'Estudis Catalans considera que la Sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut, pel que fa al concepte de nació, el tractament i l'abast de l'oficialitat de la llengua catalana, del dret civil de Catalunya i dels drets històrics i lingüístics del poble de Catalunya, entre altres qüestions, vulnera greument la voluntat popular expressada en referèndum. Aquesta resolució posa de manifest un retrocés democràtic que es pot traduir en conseqüències inacceptables per al desenvolupament de la vida política, econòmica, social i cultural de Catalunya.

Catalunya, com a poble mil·lenari, s'ha reconegut com una nació i, per tant, és subjecte de drets col·lectius establerts

internacionalment (Carta de les Nacions Unides i pactes internacionals dels drets civils, polítics, econòmics, socials i culturals de les Nacions Unides) i té el dret inalienable, previ a la Constitució espanyola, de configurar l'àmbit jurídic de la seva llengua i la seva cultura, la seva economia o la seva societat.

Sens perjudici d'analitzar més a fons el contingut íntegre de la Sentència del Tribunal Constitucional pel que fa a altres àmbits, com ara el dret, l'economia, determinades competències i símbols nacionals, l'Institut d'Estudis Catalans, acadèmia de la llengua catalana, rebutja qualsevol acte que limiti l'eficàcia dels drets lingüístics individuals i col·lectius i rebaixi l'ús preferent que el català, com a llengua oficial i pròpia, ha de tenir davant de totes les administracions públiques i els mitjans de comunicació públics.

L'Institut d'Estudis Catalans expressa el seu rebuig més enèrgic davant la resolució del Tribunal Constitucional, que desnaturalitza l'Estatut d'autonomia de Catalunya, i crida la ciutadania a defensar cívicament i amb tota la fermesa el dret del poble català a decidir democràticament el seu futur.

Barcelona, 30 de juny de 2010

CURSOS DE LLENGUA CATALANA

A partir de la primera setmana del mes d'octubre
Els cursos tenen lloc al Casal Català
7 rue des Novars
31300 Tolosa de Llenguadoc

Dilluns	18h30 - 20h00	2 (elemental)
Dimarts	17h00 - 18h30	5 (avançat II)
Dimarts	18h30 - 20h00	5 (avançat II)
Dimecres	17h00 - 18h30	4 (avançat I)
Dimecres	18h30 - 20h00	3 (mitjà)
Dijous	18h30 - 20h00	1 (iniciació)

CURSOS DE SARDANES

Els cursos d'iniciació a la sardana tenen lloc,
del 19 de setembre fins a final de juny:

Tots els diumenges de les 10h30
a les 12h30 al:
Centre Léo-Lagrange
54 rue des Sept Troubadours
31000 Tolosa de Llenguadoc

El primer, tercer i cinquè dimarts
de cada mes a les 20h30 a:
Tournefeuille

LA VEU DELS PAÏSOS CATALANS

Ràdio Occitània - 98,3 Mhz
60 rue d'Assalit - 31500 Toulouse - 05.61.80.40.40

Emissió diària en català, patrocinada pel Casal Català. Tots els dies de les 16 a les 17 hores. Ràdio Occitània, dins la dinàmica actual, recorda a tots els socis del Casal Català, que tots els dies de la setmana, de les 23 a les 2 hores del vespre, emet el programa d'informació de CATALUNYA RÀDIO, en la seva integritat, mercès al relleu que es fa automàticament per mitjà del satèl·lit.